

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

PODSEKRETARZ STANU

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

DUS-I.0211.1.2026.KO

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Zbigniew Derdziuk

Prezes

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Szanowny Panie Prezesie,

20 marca 2026 r. Naczelny Sąd Administracyjny (NSA) uchylił wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który oddalił skargę małżeństwa jedнопłciowego zawartego za granicą oraz uchylił decyzję kierownika urzędu stanu cywilnego m.st. Warszawy o odmowie wpisania do rejestru stanu cywilnego ww. aktu małżeństwa (sygn. akt II OSK 216/21). NSA zobowiązał kierownika stołecznego urzędu stanu cywilnego do przeniesienia w drodze transkrypcji¹ do rejestru stanu cywilnego aktu tego małżeństwa w terminie 30 dni od dnia zwrotu akt administracyjnych.

W sprawie tej w 2023 r. NSA skierował pytanie prejudycjalne do Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE). Dwa lata później – w listopadzie 2025 r. – Trybunał orzekł, że państwo członkowskie ma obowiązek uznać małżeństwo pary tej samej płci zawarte legalnie w innym kraju Unii, nawet jeśli prawo tego państwa nie uznaje tego typu związków. Po odpowiedzi TSUE sprawa wróciła na wokandę NSA.

NSA wskazał, że rozstrzygnięcie sprawy wymaga uwzględnienia nie tylko przepisów prawa krajowego, ale również prawa Unii Europejskiej oraz standardów ochrony praw człowieka wynikających z Karty praw podstawowych i Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Podkreślono, że skarżący jako obywatele Unii Europejskiej (art. 20 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu, a także z prawa do poszanowania życia rodzinnego, ukształtowanego i rozwiniętego w państwie członkowskim, w którym zawarli legalne małżeństwo. W tym kontekście odmowa uznania małżeństwa zawartego w innym państwie członkowskim stanowi niedopuszczalne ograniczenie tych praw. Sąd zaznaczył, że rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło z uwzględnieniem wiążącej wykładni dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 25 listopada 2025 r., C-713/23, wydanym w następstwie pytania prejudycjalnego przedstawionego Trybunałowi w rozpoznawanej sprawie.

W orzeczeniu z listopada 2025 r. TSUE stwierdził, że odmowa uznania małżeństwa dwóch obywateli Unii legalnie zawartego w innym państwie członkowskim jest sprzeczna z prawem Unii. Jak wskazał, choć normy dotyczące małżeństw należą do kompetencji państw członkowskich, to są one jednak zobowiązane do przestrzegania prawa UE, gwarantującego obywatelom prawo do swobody przemieszczania się, prawo do pobytu na terytorium innych państw członkowskich i prowadzenia przez nich tam zwykłego życia rodzinnego, w tym zawarcia związku małżeńskiego.

---

¹ Art. 104 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 594 i 1006).

Odwołując się do tego wyroku NSA zaakcentował, że choć bezsprzecznie regulacja instytucji małżeństwa należy do kompetencji państw członkowskich, to wykonywanie tej kompetencji musi pozostawać w zgodzie z prawem Unii Europejskiej, w szczególności z zasadą swobody przemieszczania się oraz zakazem dyskryminacji.

Odnosząc się do klauzuli podstawowych zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, NSA wskazał, że art. 18 Konstytucji RP nie może być interpretowany jako bezwzględna przeszkoda dla uznania małżeństwa osób tej samej płci zawartego za granicą. Przepis ten nie wyklucza uznania takich związków, a jego wykładnia powinna uwzględniać inne normy konstytucyjne, w szczególności dotyczące godności każdej osoby, równości i zakazu dyskryminacji oraz prawa do życia prywatnego i rodzinnego. Dotychczasowa wykładnia klauzuli porządku prawnego, stanowiąca podstawę odmowy transkrypcji, wymaga rewizji. W ocenie NSA brak jest podstaw do przyjęcia, że transkrypcja aktu małżeństwa osób tej samej płci stanowi zagrożenie dla podstawowych zasad porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Nie narusza ona tożsamości narodowej ani krajowej autonomii regulacyjnej w dziedzinie prawa rodzinnego.

Jednocześnie wskazano, że alternatywne środki uznania zagranicznego aktu małżeństwa, takie jak posługiwanie się dokumentem zagranicznym czy dokonywanie wzmianek dodatkowych, nie zapewniają skutecznej i pewnej ochrony prawnej oraz prowadzą do istotnych utrudnień w korzystaniu z praw wynikających z prawa Unii Europejskiej. W konsekwencji NSA przyjął, że przeniesienie zagranicznego aktu małżeństwa osób tej samej płci, zawartego legalnie w państwie członkowskim Unii Europejskiej do polskiego rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji, w ustawodawstwie polskim stanowi jedyny, skuteczny sposób uznania zagranicznego małżeństwa, niepowodujący nadmiernych utrudnień i niedogodności przy wykonywaniu przez obywatela Unii praw przyznanych w art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Ponadto NSA podkreślił, że trudności techniczne związane z funkcjonowaniem systemów teleinformatycznych nie mogą stanowić podstawy odmowy dokonania transkrypcji.

W wyniku transkrypcji zagraniczny akt stanu cywilnego uzyskuje w Polsce status równoważny z polskim aktem i korzysta z mocy dokumentu urzędowego, co zostaje następnie potwierdzone wystawionym wnioskodawcy odpisem zupełnym aktu stanu cywilnego (obligatoryjnie). Oznacza to, że transkrypcja aktów małżeństwa par tej samej płci, które legalnie zawarły związek małżeński w innym kraju członkowskim UE, będzie wpływać na możliwość uzyskania prawa do świadczeń z ubezpieczeń społecznych w Polsce, których przyznanie powiązane jest ze statusem współmałżonka. Z tych powodów w mojej ocenie przywołane stanowisko NSA powinno znaleźć odzwierciedlenie w praktyce stosowania przepisów prawa przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, w tym w szczególności przez przyznawanie w odpowiednich przypadkach świadczeń takich jak zasiłek opiekuńczy, renta rodzinna czy zasiłek pogrzebowy.

Z uwagi na te okoliczności, proszę o przeprowadzenie właściwych analiz, stosowną zmianę odpowiednich wytycznych w zakresie ustalania prawa i wypłaty tych świadczeń oraz uwzględnienie w praktyce stosowania prawa przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych poglądu wyrażonego w wyroku NSA z 20 marca 2026 r., II OSK 216/21.

Z wyrazami szacunku

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/